

LÊ BÍCH NGỌC

MODULE MN

39

**GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG
CHO TRẺ MẪU GIÁO**

A. GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

Kĩ năng sống là một trong những kĩ năng nền tảng giúp trẻ mẫu giáo hình thành và phát triển toàn diện nhân cách, sẵn sàng vào lớp Một. Giáo dục kĩ năng sống là một trong những nội dung giáo dục quan trọng cho trẻ mẫu giáo.

Chưa bao giờ giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo được giáo viên mầm non và các bậc cha mẹ quan tâm nhiều như hiện nay. Tuy nhiên, vẫn còn giáo viên mầm non và các bậc cha mẹ lúng túng về kiến thức và phương pháp giáo dục kĩ năng sống cho trẻ.

Những năm gần đây, các trung tâm đào tạo kĩ năng sống cho trẻ em được mở ra rất nhiều. Thế nhưng, có phải trẻ nào cũng có điều kiện tham gia, và liệu cứ tham gia vào các trung tâm đó là trẻ có kĩ năng sống tốt hay không?

Chính trường mầm non và gia đình là môi trường rèn luyện tốt nhất, giáo viên mầm non và cha mẹ là những người hướng dẫn tốt nhất các kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

Do vậy, module này nhằm cung cấp cho giáo viên mầm non những kiến thức, kĩ năng và thái độ về giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

Module gồm 8 nội dung chính như sau:

- Khái quát chung về giáo dục kĩ năng sống;
- Quá trình hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Mục tiêu giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Nội dung giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Phương pháp giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Hình thức giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Lập kế hoạch giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Đánh giá giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

Trước khi học module này, học viên cần:

- Hiểu được đặc điểm tâm – sinh lí trẻ mẫu giáo;
- Nắm vững chương trình giáo dục mầm non hiện hành;
- Sử dụng được các phương pháp dạy học tích cực cho trẻ mẫu giáo;
- Lập được kế hoạch chăm sóc – giáo dục trẻ mẫu giáo một cách thành thạo;

- Sử dụng được thành thạo các phương pháp theo dõi và đánh giá sự phát triển của trẻ mẫu giáo.

Module này cung cấp các chỉ dẫn đảm bảo giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo chứ không chỉ dẫn từng kỹ năng sống cụ thể.

Bạn cần 15 tiết, mỗi tiết 45 phút, để hoàn thành module này.

B. MỤC TIÊU

I. MỤC TIÊU CHUNG

Sau khi học xong module này, bạn có thể:

- Nắm được những vấn đề chung về giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Có những kỹ năng giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Tích cực tìm hiểu và thực hành giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

II. MỤC TIÊU CỤ THỂ

1. Về kiến thức

- Nêu được những vấn đề khái quát chung về giáo dục kỹ năng sống;
- Mô tả được quá trình hình thành kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Giải thích những nguyên tắc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Xác định được những mục tiêu cơ bản về giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Trình bày được nội dung về giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

2. Về kỹ năng

- Thực hành được phương pháp, hình thức giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Xây dựng được điều kiện giáo dục kỹ năng sống trong các nhóm/lớp mầm non;
- Lập được kế hoạch giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Đánh giá được kết quả giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo ở nhóm/lớp.

3. Về thái độ

- Tích cực tìm hiểu về giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo;
- Tích cực, chủ động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo;

C. NỘI DUNG

Nội dung 1

KHÁI QUÁT CHUNG VỀ GIÁO DỤC KĨ NĂNG SỐNG (2 tiết)

Hoạt động 1: Tìm hiểu khái niệm về kĩ năng sống

Kĩ năng sống là một vấn đề được nhiều người quan tâm, nhất là trong xã hội hiện nay. Vậy kĩ năng sống là gì? Bạn hãy viết ra cách hiểu của mình bằng cách thực hiện hai yêu cầu sau:

- Nêu 3 kĩ năng sống mà bạn đang có:
- Từ đó, rút ra kết luận: kĩ năng sống là gì?

Bạn hãy đọc những thông tin dưới đây để tăng thêm hiểu biết về khái niệm kĩ năng sống.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Kĩ năng sống được định nghĩa theo nhiều cách khác nhau, tùy theo cách tiếp cận, lí thuyết ứng dụng, đối tượng được giáo dục kĩ năng sống.

Trong giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo, có thể coi kĩ năng sống là hành động tích cực, có liên quan đến kiến thức và thái độ, trực tiếp hướng vào hoạt động của cá nhân, hoặc tác động vào người khác, hoặc hướng vào những hoạt động làm thay đổi môi trường xung quanh, giúp mỗi cá nhân ứng phó có hiệu quả với các yêu cầu, thách thức của cuộc sống hàng ngày.

Kĩ năng sống thuộc nhóm năng lực tâm lí – xã hội. Một người có kĩ năng sống là người có khả năng làm chủ bản thân, ứng xử phù hợp với những người khác và với xã hội, làm việc hiệu quả và ứng phó tích cực trước các tình huống của cuộc sống để nâng cao sức khoẻ về thể chất, tinh thần và xã hội.

Hoạt động 2: Tìm hiểu đặc điểm chung của kĩ năng sống

Để xác định đặc điểm chung của kĩ năng sống, bạn hãy thực hiện một số yêu cầu sau:

- Bạn hãy nêu thêm 3 kĩ năng sống qua quan sát những người xung quanh.
- Dựa vào các kĩ năng sống đã biết, bạn hãy nêu những đặc điểm chung của kĩ năng sống.

Bạn hãy đối chiếu với những thông tin dưới đây để tăng thêm hiểu biết của mình về đặc điểm của kĩ năng sống.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Đặc điểm chung của kĩ năng sống là:

- *Kĩ năng sống khác nhau theo giai đoạn lịch sử – xã hội, vùng, miền, đối tượng.* Mỗi một giai đoạn phát triển của lịch sử – xã hội, mỗi vùng, mỗi miền, mỗi loại đối tượng lại đòi hỏi từng cá nhân có kĩ năng sống chung và kĩ năng sống đặc thù khác nhau. Ví dụ: kĩ năng sống trong cơ chế kinh tế bao cấp khác với kĩ năng sống trong cơ chế kinh tế thị trường; kĩ năng

sống của người miền núi khác với người miền biển; kĩ năng sống của trẻ mẫu giáo khác với học sinh tiểu học, với người lớn, kĩ năng sống của người đi tìm việc khác với kĩ năng sống của người làm quản lí.

- *Kĩ năng sống luôn gắn bó với giá trị.* Giá trị là sự có ích, có ý nghĩa tích cực, đáng quý của đối tượng với chủ thể; được con người tạo ra, phục vụ cho sự tiến bộ của xã hội và mỗi cá nhân. Kĩ năng sống cần được định hướng bởi các giá trị sống đúng đắn cho xã hội, cho từng nhóm người, từng cá nhân, như sự tự tin, tự trọng, tôn trọng, trách nhiệm, yêu thương, sáng tạo, ham hiểu biết...
- *Các kĩ năng sống thường hỗ trợ lẫn nhau.* Các kĩ năng sống không độc lập mà có liên quan và hỗ trợ cho nhau. Ví dụ: tư duy sáng tạo góp phần giúp cho việc giải quyết vấn đề và ra quyết định hiệu quả hơn.
- *Kĩ năng sống không thể tự nhiên có mà được hình thành trong quá trình học tập, lĩnh hội và rèn luyện trong cuộc sống.* Quá trình hình thành kĩ năng sống diễn ra cả trong và ngoài hệ thống giáo dục.
- *Kĩ năng sống thúc đẩy sự phát triển cá nhân, nâng cao chất lượng cuộc sống, và xây dựng các mối quan hệ xã hội tốt đẹp.*
- *Một kĩ năng sống có nhiều tên gọi.* Ví dụ: kĩ năng hợp tác còn được gọi là kĩ năng làm việc theo nhóm; hoặc kĩ năng giải quyết vấn đề còn được gọi là kĩ năng xử lí tình huống; kĩ năng thương lượng còn được gọi là kĩ năng thương thuyết hay đàm phán.

Hoạt động 3: Tìm hiểu khái niệm về giáo dục kĩ năng sống

- Bằng kinh nghiệm giáo dục của mình, bạn hiểu giáo dục kĩ năng sống là gì?
- Theo bạn, quá trình giáo dục kĩ năng sống bao gồm những thành tố nào?

Bạn hãy đối chiếu với những thông tin dưới đây để tăng thêm hiểu biết của mình về khái niệm giáo dục kỹ năng sống.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Giáo dục kỹ năng sống là quá trình tác động su phạm có mục đích, có kế hoạch nhằm hình thành năng lực *hành động tích cực*, có liên quan với kiến thức và thái độ, giúp cá nhân ý thức về bản thân, quan hệ xã hội, giao tiếp, thực hiện công việc, ứng phó có hiệu quả với các yêu cầu, thách thức của cuộc sống hàng ngày, thông qua những mối quan hệ liên nhân cách trong điều kiện sống cụ thể.

Quá trình giáo dục kỹ năng sống được xác định bởi các thành tố: đối tượng tham gia, mục đích, nội dung, phương pháp, phương tiện, hình thức tổ chức, đánh giá.

Hoạt động 4: Tìm hiểu vai trò của giáo dục kỹ năng sống đối với sự phát triển nhân cách trẻ mẫu giáo

Bằng kinh nghiệm giáo dục của mình, bạn hãy chỉ ra vai trò của giáo dục kỹ năng sống đối với sự phát triển nhân cách trẻ mẫu giáo.

Bạn hãy đối chiếu với những thông tin dưới đây để tăng thêm hiểu biết về vai trò của giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Giáo dục kỹ năng sống có tác dụng phát triển toàn diện nhân cách trẻ mẫu giáo về thể chất, tình cảm – xã hội, giao tiếp, ngôn ngữ, nhận thức và sẵn sàng vào lớp Một.

- *Về thể chất*: Giáo dục kĩ năng sống giúp cho trẻ được an toàn, khoẻ mạnh, nhanh nhẹn, khéo léo, bền bỉ, tháo vát, thích ứng được với những điều kiện sống thay đổi.
- *Về tình cảm – xã hội*: Giáo dục kĩ năng sống giúp cho trẻ biết kiểm soát cảm xúc, giàu tình thương yêu và lòng biết ơn.
- *Về giao tiếp*: Giáo dục kĩ năng sống giúp cho trẻ mạnh dạn, tự tin, tự trọng và tôn trọng người khác, giao tiếp có hiệu quả.
- *Về ngôn ngữ*: Giáo dục kĩ năng sống giúp cho trẻ biết nói năng lịch sự, lắng nghe, hoà nhã và cởi mở.
- *Về nhận thức*: Giáo dục kĩ năng sống giúp cho trẻ ham hiểu biết, sáng tạo.
- *Về sẵn sàng vào lớp Một*: Giáo dục kĩ năng sống giúp cho trẻ có những kĩ năng thích ứng với hoạt động học tập ở lớp Một như: sẵn sàng hoà nhập, đương đầu với khó khăn, có trách nhiệm với bản thân, với công việc với các mối quan hệ xã hội.

ĐÁNH GIÁ NỘI DUNG 1

Câu 1: Theo bạn, kĩ năng sống của trẻ mầm non có điểm gì giống và khác với kĩ năng sống của học sinh phổ thông?

Câu 2: Dựa vào định nghĩa về quá trình giáo dục kĩ năng sống, bạn hãy so sánh những điểm giống và khác nhau của quá trình giáo dục kĩ năng sống với quá trình giáo dục khác.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Kĩ năng sống của trẻ mầm non giống với kĩ năng sống của học sinh phổ thông ở các đặc điểm chung, nhưng khác nhau ở nội dung, quá trình hình thành và phát triển.

Quá trình giáo dục kĩ năng sống và các quá trình giáo dục khác đều là quá trình tác động sư phạm có mục đích, có kế hoạch; được xác định bởi các thành tố: đối tượng tham gia, mục đích, nội dung, phương pháp, phương tiện, hình thức tổ chức, đánh giá. Nhưng nội dung mỗi thành tố của từng quá trình thì có những đặc trưng riêng.

Quá trình giáo dục kĩ năng sống có đặc trưng về mục tiêu là hình thành năng lực hành động tích cực theo các giá trị sống; nội dung hướng vào những kĩ năng về ý thức bản thân, quan hệ xã hội, giao tiếp, thực hiện

công việc, ứng phó có hiệu quả với các yêu cầu, thách thức của cuộc sống hàng ngày; hình thức tổ chức bao gồm những hoạt động của trẻ, hoạt động giáo dục trong trường mẫu giáo và những mối quan hệ liên nhân cách trong điều kiện sống cụ thể.

Nội dung 2

QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH KĨ NĂNG SỐNG CHO TRẺ MẪU GIÁO
(1 tiết)

Hoạt động 1: Tìm hiểu quá trình hình thành kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo

Bạn đã từng đọc những tài liệu viết về kĩ năng sống của trẻ mẫu giáo; đã từng có những tác động giáo dục nhằm hình thành kĩ năng sống cho trẻ. Hãy nhớ lại và viết ra những hiểu biết của mình bằng cách thực hiện những yêu cầu sau:

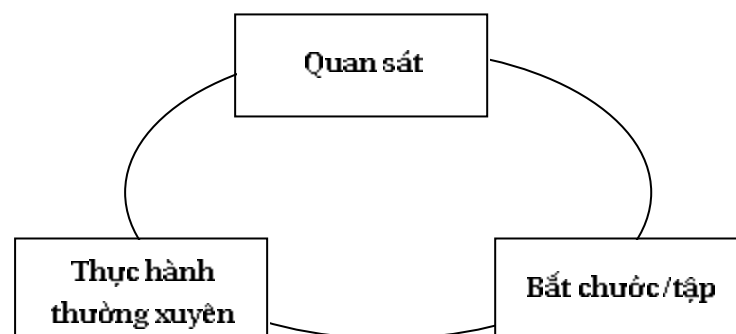
- Bạn thường hình thành kĩ năng cho trẻ mẫu giáo theo mấy bước?
- Bạn hãy vẽ sơ đồ các bước hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.
- Dựa vào sơ đồ vừa vẽ, hãy trình bày quá trình hình thành kĩ năng sống của trẻ mẫu giáo.

- Theo kinh nghiệm của bạn, trẻ thường mắc những sai lầm nào trong quá trình hình thành kĩ năng sống?
- Theo bạn, cần lưu ý gì khi hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo?

Bạn hãy đối chiếu với những thông tin dưới đây để tăng thêm hiểu biết về các bước hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Có ba bước hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo, bao gồm: quan sát, bắt chước/tập và thực hành thường xuyên, theo sơ đồ 1.

Sơ đồ 1. Quá trình hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo

Theo sơ đồ 1, có thể thấy quá trình hình thành kĩ năng sống có cơ chế tương tự như quá trình hình thành kĩ năng. Trong quá trình đó, trẻ được *quan sát – bắt chước/ tập thử – thực hành thường xuyên*.

Bước 1. Quan sát: Bước này giúp trẻ có biểu tượng về mục đích, phương tiện và cách thức hành động. Có thể cho trẻ quan sát trên mẫu thực, do người lớn làm mẫu, hoặc trên tranh ảnh. Người lớn giải thích cho trẻ ý nghĩa của kĩ năng sống, phương tiện được sử dụng và cách thức hành động khi trẻ quan sát. Nên cung cấp nhiều cơ hội để trẻ quan sát kĩ năng sống.

Bước 2. Bắt chước/ tập thử: Bước này giúp cho trẻ được trải nghiệm về hành động thực. Nên cung cấp các cơ hội để trẻ tập kĩ năng sống một cách phù hợp.

Bước 3. Thực hành thường xuyên: Bước này giúp trẻ có cơ hội tập luyện các kĩ năng sống nhiều lần.

Những bước này không thực hiện thứ tự mà đan xen vào nhau. Trẻ chưa bắt chước/ tập được thì cho trẻ quan sát lại. Trẻ thực hành chưa tốt thì tập lại.

Nhìn vào sơ đồ 1 về quá trình hình thành kĩ năng sống, ta có thể nhận thấy những lỗi mà trẻ thường mắc là:

- *Quan sát* vội, không chính xác, thường sai sót, hoặc chưa đầy đủ/ thiếu.
 - *Bắt chước* cả kĩ năng tốt và xấu (thật thà – nói dối, chào hỏi – chửi bậy, giúp bạn – đánh bạn, nhường bạn – tranh đồ chơi/ thức ăn/ chỗ ngồi với bạn, nói diễn cảm – la hét/ lí nhí/ lắp bắp/ ề a, xếp hàng theo thứ tự – chen lấn, xô đẩy...).
 - *Tập luyện* không thường xuyên.
- Do vậy, cần lưu ý một số điều khi hình thành kĩ năng sống cho trẻ. Đó là:
- Những kĩ năng sống của trẻ còn sai sót là không thể tránh khỏi. Đó là những trải nghiệm, những kinh nghiệm tốt của trẻ. Cô giáo không trách mắng, phạt trẻ mà cần kiên trì tập luyện cho trẻ.
 - Phân biệt cho trẻ đâu là kĩ năng tốt và kĩ năng xấu. Tạo cơ hội cho trẻ quan sát, bắt chước đúng những kĩ năng tốt, tích cực, bỏ đi những kĩ năng xấu.
 - Cho trẻ tập luyện ở mọi lúc, mọi nơi, với những người có kĩ năng tích cực/ kĩ năng sống.

Hoạt động 2: Tìm hiểu những điều kiện hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo

Bạn hãy viết ra những điều kiện cơ bản để hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo

Bạn hãy đối chiếu với những thông tin dưới đây để tăng thêm hiểu biết về những điều kiện để hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Nhìn vào sơ đồ các bước hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo ta sẽ thấy được những điều kiện cần và đủ để hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

Trước hết, muốn có được kĩ năng sống, trẻ cần có sự *tương tác với những người gần gũi*: người lớn (bố mẹ, ông bà, người thân, cô giáo,...), bạn cùng trang lứa có kĩ năng sống thành thạo hơn. Những thành viên này là tấm gương để trẻ quan sát và bắt chước kĩ năng sống. Họ cần có sự *thống nhất về yêu cầu* khi hướng dẫn trẻ. Các tương tác được diễn ra trong gia đình, nhà trường và cộng đồng.

Trải nghiệm các kĩ năng sống bằng chính những hoạt động của mình, bắt chước và tập thử trong những *tình huống thực* của cuộc sống hàng ngày là điều kiện cần để trẻ cảm nhận, thực hiện và hiểu được các kĩ năng sống. Nếu người lớn làm thay (mặc quần áo, sắp xếp chỗ ngủ hộ trẻ, chào thay trẻ,...) thì trẻ sẽ không bao giờ có được kĩ năng sống cần hình thành.

Nếu chỉ được tập mà không *thực hành* thường xuyên, lặp đi lặp lại nhiều lần, hàng ngày, trong các hoạt động giáo dục thích hợp thì kĩ năng sống cũng nhanh chóng mất đi. Như vậy, cũng cần cho trẻ một *thời gian* đủ dài để trẻ được tập đi tập lại nhiều lần một kĩ năng sống. Rõ ràng là người lớn không nên hối thúc khi trẻ đang tập luyện, hoặc chỉ dành cho chúng một thời gian ngắn ngủi để hoàn thành một kĩ năng sống.

Hơn nữa, để kĩ năng sống của trẻ được tập luyện thường xuyên, đúng đắn thì việc đảm bảo đủ *cơ sở vật chất phù hợp* như cô trang thiết bị đầy đủ, an toàn, có không gian thoáng, sạch, đủ rộng, theo đặc điểm lứa tuổi và *các mối quan hệ liên nhân cách* phù hợp. Ví dụ: Muốn trẻ có kĩ năng rửa tay thì cần có nước, xà phòng, chậu để ở nơi quy định, vừa tầm với trẻ, không trơn trượt. Muốn trẻ mạnh dạn giao tiếp thì cần cho trẻ tiếp xúc với nhiều người gần gũi như ông bà nội ngoại, cô dì chú bác, anh em họ hàng, các cô bác hàng xóm láng giềng, bạn của cha mẹ, cô giáo, bạn bè, bác hiệu trưởng, bác bảo vệ, cô cấp dưỡng,...

Cuối cùng, việc thay đổi hành vi hoặc xuất hiện những hành vi tích cực và mất đi những hành vi tiêu cực là kết quả của việc hình thành kĩ năng sống cho trẻ.

ĐÁNH GIÁ NỘI DUNG 2

Câu hỏi 1: Theo bạn, quá trình hình thành kĩ năng sống của trẻ mẫu giáo và người lớn có những điểm gì giống và khác nhau?

Câu hỏi 2: Bạn hãy đánh dấu x vào những điều kiện cần và đủ để hình thành được kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo theo bảng 1a.

Câu hỏi 3: Bạn hãy nêu các biện pháp đảm bảo điều kiện hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

Bảng 1a. Những điều kiện cần và đủ để hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo

TT	Điều kiện	Cần	Đủ
1	Tương tác với người lớn, với bạn		
2	Trải nghiệm		
3	Thực hành thường xuyên trong tình huống thực		
4	Có đủ cơ sở vật chất và các mối quan hệ liên nhân cách phù hợp		
5	Thống nhất yêu cầu của người lớn		
6	Có thời gian thực hành đủ dài		
7	Thay đổi hành vi theo hướng tích cực		

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Quá trình hình thành kĩ năng sống của trẻ mẫu giáo và người lớn có những điểm giống nhau. Đó là cùng phải quan sát, tập và thực hành thường xuyên.

Quá trình hình thành kĩ năng sống của trẻ mẫu giáo và người lớn có những điểm khác nhau. Người lớn hiểu rồi mới thực hành, trẻ mẫu giáo thực hành xong mới hiểu, hoặc vừa thực hành vừa hiểu dần ra. Người lớn có thể tự tập kĩ năng sống, trẻ mẫu giáo cần có sự tương tác với người khác để tập kĩ năng sống.

Trẻ có nhiều kĩ năng đơn giản được hình thành trên cơ sở kiến thức và kinh nghiệm về hành động. Người lớn có nhiều kĩ năng bậc cao được hình thành trên cơ sở kiến thức, vốn kinh nghiệm và kĩ năng có trước. Những kĩ năng này được hình thành theo 3 giai đoạn: nhận thức đầy đủ về mục đích, cách thức, điều kiện hành động, quan sát mẫu và làm thử theo mẫu. Luyện tập để tiến hành các hành động theo đúng yêu cầu nhằm đạt mục đích đề ra.

Những điều kiện cần và đủ để hình thành được kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo được thể hiện ở bảng 1b.

Bảng 1b. Những điều kiện cần và đủ để hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo

TT	Điều kiện	Cần	Đủ
1	Tương tác với người lớn, với bạn	x	
2	Trải nghiệm	x	
3	Thực hành thường xuyên trong tình huống thực	x	
4	Có đủ cơ sở vật chất và các mối quan hệ liên nhân cách phù hợp		x
5	Thống nhất yêu cầu của người lớn		x
6	Có thời gian thực hành đủ dài		x
7	Thay đổi hành vi theo hướng tích cực		x

Những biện pháp đảm bảo điều kiện hình thành kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

- Người lớn tích cực giao tiếp với trẻ.

- việc tập luyện kỹ năng sống

- Mục tiêu cụ thể về giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo là gì?

Bạn hãy đối chiếu với những thông tin dưới đây để tăng thêm hiểu biết về mục tiêu giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Mục tiêu giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo là những mong đợi của nhà giáo dục về các giá trị sống và kĩ năng sống tương ứng mà trẻ có thể đạt được.

Mục tiêu giáo dục kĩ năng sống giúp cho giáo viên định hướng và tự lựa chọn được các kĩ năng sống phù hợp với từng độ tuổi của trẻ mẫu giáo, với điều kiện kinh tế – văn hoá – xã hội của mỗi địa phương.

Có mục tiêu chung và mục tiêu cụ thể về giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

- *Mục tiêu chung* về giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo hướng tới hình thành những giá trị về ý thức bản thân như *an toàn, tự lực, tự tin, tự trọng*; về quan hệ xã hội như *yêu thương, biết ơn, tôn trọng*; về giao tiếp như *hoà nhã, cởi mở, hiệu quả*; về thực hiện công việc như *hợp tác, kiên trì, trách nhiệm*; về ứng phó với thay đổi như *vượt khó, sáng tạo, mạo hiểm, ham hiểu biết* để sẵn sàng vào lớp Một.
- *Mục tiêu cụ thể* về giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo bao gồm những kĩ năng, thái độ và kiến thức cụ thể, tương ứng với giá trị cần giáo dục, phù hợp với từng độ tuổi của trẻ mẫu giáo, với điều kiện kinh tế – văn hoá – xã hội của mỗi địa phương.

Hoạt động 2: Tìm hiểu mục tiêu cụ thể về giáo dục kĩ năng sống cho từng độ tuổi mẫu giáo

- Bạn thường dựa vào những căn cứ nào để xác định mục tiêu cụ thể về giáo dục kĩ năng sống cho từng độ tuổi của trẻ mẫu giáo?

- Bạn thử điền thứ tự các bước xác định mục tiêu cụ thể về giáo dục kĩ năng sống cho từng độ tuổi mẫu giáo theo bảng 2.

Bảng 2. Các bước xác định mục tiêu cụ thể về giáo dục kĩ năng sống cho từng độ tuổi mẫu giáo

Mục	Tên các bước xác định mục tiêu cụ thể về giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo	Thứ tự
a.	Xác định những mục tiêu chung về giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.	
b.	Bổ sung những kĩ năng theo đặc trưng văn hoá và điều kiện sống của địa phương vào từng mục tiêu cụ thể.	
c.	Tìm những mục tiêu cụ thể tương ứng với mục tiêu chung trong chương trình giáo dục mầm non của từng lứa tuổi mẫu giáo.	

Bạn hãy đối chiếu với những thông tin dưới đây để tăng thêm hiểu biết mục tiêu cụ thể về giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Mục tiêu giáo dục kĩ năng sống được xác định dựa vào đặc điểm, mục tiêu chung/ giá trị về giáo dục kĩ năng sống, mục tiêu giáo dục của lứa tuổi, văn hoá và điều kiện sống của địa phương.

Các bước để xác định mục tiêu cụ thể về giáo dục kĩ năng sống cho từng độ tuổi mẫu giáo: theo bảng 2 ta có lần lượt các bước 1-a, 2-c, 3-b.

Bước 1: Xác định những mục tiêu chung về giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

Bước 2: Tìm những mục tiêu cụ thể tương ứng với mục tiêu chung trong chương trình giáo dục mầm non của từng lứa tuổi mẫu giáo.

Bước 3: Bổ sung những kĩ năng sống theo đặc trưng văn hoá và điều kiện sống của địa phương vào từng mục tiêu cụ thể.

Ví dụ: Các bước xác định mục tiêu giáo dục kĩ năng sống cụ thể trong nhóm *Ý thức bản thân* với giá trị *An toàn* cho trẻ mẫu giáo 3 tuổi ở vùng nông thôn.

Bước 1: Mục tiêu chung: An toàn cho trẻ mẫu giáo 3 tuổi.

Bước 2: Mục tiêu An toàn trong chương trình giáo dục mầm non dành cho trẻ mẫu giáo 3 tuổi:

- Nhận ra và tránh một số vật dụng nguy hiểm (bàn là, bếp đang đun, phích nước nóng...) khi được nhắc nhở.
- Biết tránh nơi nguy hiểm (hồ, ao, bể chứa nước, giếng, hố vôi...) khi được nhắc nhở.
- Biết tránh một số hành động nguy hiểm khi được nhắc nhở (không cười đùa trong khi ăn uống, khi ăn các quả có hạt, tự lấy thuốc uống, leo trèo bàn ghế, nghịch các vật sắc nhọn, theo người lạ ra khỏi khu vực trường lớp).

Bước 3: Bổ sung những kĩ năng sống theo đặc trưng văn hoá và điều kiện sống ở nông thôn cho trẻ mẫu giáo 3 tuổi

- Phòng tránh những hành động nguy hiểm: trêu ghẹo chó, mèo, bắt sâu róm, đốt rơm rạ, cho tay vào máy tuốt lúa, máy xay mía...
- Phòng tránh những vật dụng nguy hiểm đến tính mạng: liềm, hái, dao phay, cuốc, máy kéo mía...
- Nhận biết một số trường hợp khẩn cấp và gọi mọi người giúp đỡ: chó cắn, ngã xuống ao/ hố vôi, bị máy xay chẹt vào tay,...

ĐÁNH GIÁ NỘI DUNG 3

Bài tập: Bạn hãy sử dụng bảng 3 để điền những mục tiêu cụ thể về giáo dục kĩ năng sống cho từng độ tuổi mẫu giáo theo các bước đã nêu trên.

**Bảng 3: Những mục tiêu cụ thể về giáo dục kĩ năng sống
cho trẻ mẫu giáo bậc nhỡ/lớn.**

TT	Mục tiêu chung/ giá trị		Mục tiêu cụ thể		
			Lớp bé	Lớp nhỡ	Lớp lớn
1.	Ý thức về bản thân	An toàn			
		Tự lực			
		Tự tin			
		Tự trọng			
2.	Quan hệ xã hội	Yêu thương			
		Biết ơn			
		Tôn trọng			
3.	Giao tiếp	Hoà nhã			
		Cởi mở			
		Hiệu quả			
4.	Thực hiện công việc	Hợp tác			
		Kiên trì			
		Trách nhiệm			
5.	Ứng phó với thay đổi	Vượt khó			
		Sáng tạo			
		Mạo hiểm			
		Ham hiểu biết			

Nội dung 4

NỘI DUNG GIÁO DỤC KĨ NĂNG SỐNG CHO TRẺ MẪU GIÁO (2 tiết)

Hoạt động 1: Tìm hiểu những nhóm nội dung giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo

- Dựa vào định nghĩa về giáo dục kĩ năng sống, bạn hãy nêu tên những nhóm nội dung giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

- Bạn hãy nêu ngắn gọn nội dung từng nhóm giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

Bạn hãy đối chiếu với những thông tin dưới đây để tăng thêm hiểu biết về nội dung giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Nội dung giáo dục kĩ năng sống là những giá trị sống và kĩ năng sống tương ứng mà nhà giáo dục cần hình thành cho trẻ.

Nội dung giáo dục kĩ năng sống cho trẻ mẫu giáo bao gồm 5 nhóm. Đó là: ý thức về bản thân, quan hệ xã hội, giao tiếp, thực hiện công việc, ứng phó với thay đổi.

- 1) *Nhóm kĩ năng ý thức về bản thân*, bao gồm các giá trị như: *an toàn*, gồm các kĩ năng về thực hiện các quy tắc an toàn thông thường, phòng chống các tai nạn thông thường; *tự lực/ tự kiểm soát*, gồm các kĩ năng về tự phục vụ, quản lí thời gian, kiểm soát cảm xúc; *tự tin*, gồm các kĩ năng về nhận ra giá trị của bản thân, trình bày ý kiến, thể hiện khả năng; *tự trọng*,